

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра управління та освітніх технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний факультет
19 червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність С «Міжнародні відносини»
Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: Білан Людмила Леонідівна, доцент кафедри управління та освітніх технологій, кандидат педагогічних наук, доцент

Київ – 2025

Опис навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» формує комплексне уявлення про наукову діяльність, її методологію та методи, навчає практичним навичкам роботи з науковою літературою та пошуку, аналізу й представлення результатів досліджень. Метою курсу є оволодіння студентами теоретичними знаннями та практичними навичками, що дозволяють самостійно проводити наукові дослідження та готувати кваліфікаційні роботи.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	С «Міжнародні відносини»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	–	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)		1 (2025/2026 н.р.)
Семестр		1
Лекційні заняття		8 год.
Практичні, семінарські заняття		8 год.
Лабораторні заняття		-
Самостійна робота		164 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти		

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета курсу: полягає у висвітленні методологічних та методико-організаційних засад науково-дослідної діяльності, що сприятиме орієнтації в складному процесі наукового дослідження.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

ПРН3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

ПРН12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. Особливості науково-дослідної діяльності													
Тема 1. Наука як продуктивна сила	1							22	1	1			20
Тема 2. Основи методології науково-дослідної діяльності	3							22	1	1			20
Тема 3. Опанування та використання законів у науковому дослідженні	5							22	1	1			20
Тема 4. Здійснення наукового дослідження	7							24	1	1			22
Разом за модулем 1								90	4	4			82
Модуль 2. Методика здійснення наукового дослідження													
Тема 5. Науково-дослідна робота студентів	9							22	1	1			20

Тема 6. Інформаційна база наукових досліджень	11							22	1	1			20
Тема 7. Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт	13							22	1	1			20
Тема 8. Принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	15							24	1	1			22
Разом за модулем 2								90	4	4			82
Усього годин								180	8	8			164

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продуктивна сила	1
2	Основи методології науково-дослідної діяльності	1
3	Опанування та використання законів у науковому дослідженні	1
4	Здійснення наукового дослідження	1
5	Науково-дослідна робота студентів	1
6	Інформаційна база наукових досліджень	1
7	Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт	1
8	Принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	1

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продуктивна сила	1
2	Основи методології науково-дослідної діяльності	1
3	Опанування та використання законів у науковому дослідженні	1
4	Здійснення наукового дослідження	1
5	Науково-дослідна робота студентів	1
6	Інформаційна база наукових досліджень	1
7	Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт	1
8	Принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	1

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продуктивна сила	20
2	Основи методології науково-дослідної діяльності	20
3	Опанування та використання законів у науковому дослідженні	20
4	Здійснення наукового дослідження	22
5	Науково-дослідна робота студентів	20
6	Інформаційна база наукових досліджень	20

7	Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт	20
8	Принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	22
	Всього	164

6. Засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист творчих робіт;
- пірінгове оцінювання.

6. Методи навчання

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод;
- проєктне навчання;
- перевернутий клас;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота;
- гейміфікація.

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Особливості науково-дослідної діяльності		
Семінар 1. Наука як продуктивна сила	РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.	15
Семінар 2. Основи методології науково-дослідної діяльності		15
Семінар 3. Опанування та використання законів у науковому дослідженні	РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	15
Семінар 4. Здійснення наукового дослідження		15
Модульна контрольна робота 1.	РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій	40

	та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації. РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні. РН14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій. РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів.	
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Методика здійснення наукового дослідження		
Семінар 5. Науково-дослідна робота студентів	РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.	15
Семінар 6. Інформаційна база наукових досліджень		15
Семінар 7. Методика виконання та захист курсових і дипломних робіт	РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	15
Семінар 8. Принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації. РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні. РН14. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій. РН17. Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів. РН18. Знати та застосовувати основні принципи запобігання корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	15

Модульна контрольна робота 2.		40
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік		30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=4890>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Абрамов В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень (дослідницькі та інноваційні процеси в державній службі) : навч.- метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. І. Абрамов, В. Х. Арутюнов. Київ: КНЕУ, 2019. 178 с.
2. Арутюнов В. Х. Методологія соціально-економічного пізнання : навч. посібник. / В. Х. Арутюнов, В. М. Мішин, В. М. Свінціцький. Київ: КНЕУ, 2021. 353 с.
3. Глухарев, С. М. Конспект лекцій з курсу «Методологія наукових досліджень» (Методологія економічних досліджень) (для магістрів спеціальності 8.03050401 «Економіка

підприємства») / С. М. Глухарєв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2019. 112 с.

4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навч. поібн., 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 144 с.

5. Корягін М. В. Основи наукових досліджень : навч. посібник / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 2021. 622 с.

6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. / О. В. Крушельницька. Київ: Кондор, 2020. 206 с.

7. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень : навчальний посібник Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

8. Методичні рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для спеціальності 242 «Туризм» / В.В. Джинджоян, С.Е. Сардак. Дніпро: ДГУ, кафедра ЕМТД, 2019. 27 с.

9. Основи наукових досліджень: навчальний посібник ектромеханіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Г. Г. Стрелкова, М. М. Федосенко, А. І. Замулко, О. С. Іщенко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 120 с.

10. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 254 с.

11. Руденко В.М., Руденко Н.М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Кондор. 2025. 228 с.

12. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підручн. / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2021. 317 с.

13. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. Посібник. – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2022. 240 с.

14. Законодавство України з офіційного сайту ВР України: <http://zakon1.rada.gov.ua>

15. Сайт Національної академії наук України: <http://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>

16. Сайт Міністерства освіти і науки України: www.mon.gov.ua

17. Сайт Державної служби статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>